

Vladimír Fux a jeho Zmizelý zápisník

V posledním čísle loňského ročníku Universitas skončilo uveřejňování úvah, miniesejů a vzpomínek hudebního skladatele Pavla Blatného, které vycházely od roku 2006. V novém ročníku dostává slovo jiná významná osobnost brněnského kulturního života – Vladimír Fux (nar. 13. července 1928 v Ostravě), kmenový autor někdejšího divadla Večerní Brno. Na posledních stránkách časopisu budou nyní vycházet Fuxovy vzpomínkové fejetony *Zmizelý zápisník*.

Vladimír Fux je muž širokých zájmů a aktivit. V první řadě je spisovatel, a to dramatik, satirik, humorista, rozhlasový autor, textař a překladatel, ale zároveň i zpěvák, moderátor a příležitostný režisér. Po maturitě na ostravském reálném gymnáziu (1947) studoval ve svém rodišti dva roky na Vysoké škole báňské, odkud přešel na brněnské Vysoké učení technické, jehož část se v roce 1951 změnila na Vojenskou technickou akademii. Tam získal v roce 1952 titul inženýra chemie se specializací na výbušniny a následující čtyři roky působil jako vysokoškolský pedagog a důstojník z povolání na Vojenské akademii. Přírodní vědy a technika ho sice nepřestaly zajímat, ale srdce ho táhlo ke kultuře, především k divadlu, tvorbě písňových textů a kabaretu. Od roku 1956 se proto naplno věnoval spolupráci s tehdy posluchačsky velmi úspěšnou redakcí Československého rozhlasu v Brně. O detailech své životní dráhy a svých dalších zaměstnáních (dramaturg, propagační referent Brněnských veletrhů a výstav, čerpač) se Vladimír Fux jistě ve svých fejetonech zmíní sám.

Vrcholnou etapou Fuxovy tvůrčí činnosti byla šedesátá léta minulého století. Přelom padesátých a šedesátých let byl v dějinách českého divadla dobou vzniku a prvních úspěchů malých divadel. Jako jedno z prvních, ještě dříve než slavný Semafor, který ovšem nebyl zaměřen na politickou satiru, byl v roce 1959 založen profesionální kabaret, pozdější Satirické divadlo Večerní Brno. Jak napsal divadelní kritik Vladimír Just, bylo tehdejší Brno díky tomuto divadlu hlavním městem moderního jevištního humoru a satiry. Fux spolupracoval s Večerním Brnem od samého založení. Už na konci roku 1960, ve své druhé sezoně, uvedlo Večerní Brno satirickou revue *Pozor, hodný pes!*, kterou napsali Vladimír Fux a Miroslav Skála. V roce 1962 přišel „aktuální cajštýk o neaktualitách“ *Hamlet IV. aneb Cirkus Elsinor*, hra, jejímž byl Fux jediným autorem (režisér Evžen Sokolovský se k ní v roce 1989 vrátil obnovenou premiérou). V roce 1963 byla premiéra velmi úspěšné „netradiční báchorky“ *Drak je drak čili Jak žužličti k rozumu přišli* (spoluautoři Vlastimil Pantůček a Miroslav Skála). Další Fuxova satirická hra, „scénický traktát“ *Akce H aneb Město má žízeň* (spoluautor Lubomír Černík), je rovněž z roku 1963. Potom už následovala ...*alias Odyssea* (spolu s Augustinem Kneifelem, 1965). V těchto svých hvězdných letech divadlo neomezovalo své působení na Brno, ale často jezdilo na zájezdy po celých Čechách, Moravě i Slezsku. Všude bývalo vyprodáno a humor usvědčující ze lži fráze o socialistickém blahobytu a svobodě se setkával s nadšeným přijetím.

Z nedávné doby připomeňme alespoň knihu *Bylo, nebylo – Satirické divadlo Večerní Brno 1959-1992*, kterou Vladimír Fux spolu se Zdeňkem Smejalem uspořádal a do níž také napsal několik vzpomínkových kapitol (dokumentaci sestavila Klára Kovařová, 1999). V roce 1997 vydal Fux úsměvnou knížku *Z českých luhů do háje*. Jsou to fejetony o spisovně i obecně češtině a o tom, jak proti své mateřštině leckdy hřešíme. Druhý oddíl této knížky, nazvaný Dědečkovy žertíky, vyplňují vtipné hrátky s cizími jazyky včetně Fuxovy oblíbené latiny, vyprávění o přefeknutích herců a hlasatelů a historky, k nimž dala podnět jazyková nedorozumění.

J. R.